

Sprawa C-71/21**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym
złożonego zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem****Data wpływu:**

4 lutego 2021 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Sofijski gradski syd (Bułgaria)

**Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie
orzeczenia w trybie prejudycjalnym:**

4 lutego 2021 r.

Osoba ścigana:

KT

Prokuratura:

Sofijska gradska prokuratura (prokuratura miejska w Sofii)

Przedmiot postępowania głównego

Postępowanie główne wszczęto na podstawie wniosku o wykonanie nakazu aresztowania, wydanego na podstawie Umowy między Unią Europejską a Republiką Islandii i Królestwem Norwegii w sprawie procedury przekazywania osób pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej a Islandią i Norwegią.

**Przedmiot i podstawa prawna wniosku o wydanie orzeczenia w trybie
prejudycjalnym**

W odesłaniu prejudycjalnym wniesiono o dokonanie wykładni art. 1 ust. 2 i 3 Umowy między Unią Europejską a Republiką Islandii i Królestwem Norwegii w sprawie procedury przekazywania osób pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej a Islandią i Norwegią, art. 21 ust. 1 i art. 67 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, a także art. 6 i art. 45 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Odesłanie odnosi się do sytuacji, w której

rozpatrując wniosek o wykonanie nakazu aresztowania wydanego na podstawie wspomnianej umowy, państwo członkowskie Unii odmówiło wydania poszukiwanej osoby, która to osoba następnie przemieściła się do innego państwa członkowskiego, do którego w następstwie skierowano nowy nakaz aresztowania tej osoby, wydany dla celów tego samego postępowania karnego. Sąd odsyłający zwraca się o zastosowanie do niniejszego odesłania prejudycjalnego trybu pilnego przewidzianego w art. 107 regulaminu postępowania przed Trybunałem.

Pytania prejudycjalne

1) Czy art. 1 ust. 2 i 3 Umowy między Unią Europejską a Republiką Islandii i Królestwem Norwegii w sprawie procedury przekazywania osób pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej a Islandią i Norwegią dopuszczają wydanie nowego nakazu aresztowania dla celów tego samego postępowania karnego wobec osoby, której przekazania odmówiło państwo członkowskie Unii Europejskiej na podstawie art. 1 ust. 3 wspomnianej umowy w związku z art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej i art. 8 Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności?

2) Czy art. 1 ust. 3 Umowy między Unią Europejską a Republiką Islandii i Królestwem Norwegii w sprawie procedury przekazywania osób pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej a Islandią i Norwegią, art. 21 ust. 1 i art. 67 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, a także art. 6 i art. 45 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej dopuszczają, by państwo członkowskie, do którego skierowano nakaz aresztowania, wydało dla celów tego samego postępowania karnego ponowne rozstrzygnięcie w przedmiocie przekazania tej samej osoby – czego odmówiło już inne państwo członkowskie Unii – jeśli poszukiwana osoba skorzystała z przysługującego jej prawa do swobodnego przemieszczania się i przemieściła się z państwa, w którym odmówiono przekazania, do państwa, do którego skierowano nowy nakaz aresztowania?

Przepisy i orzecznictwo Unii Europejskiej

Artykuł 1 ust. 2 i 3 Umowy między Unią Europejską a Republiką Islandii i Królestwem Norwegii w sprawie procedury przekazywania osób pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej a Islandią i Norwegią.

Artykuł 6 Traktatu o Unii Europejskiej.

Artykuł 21 ust. 1 i art. 67 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Artykuł 6 i art. 45 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

Wyrok z dnia 2 kwietnia 2020 r., Ruska Federacja, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262.

Wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., AY (Nakaz aresztowania – Świadek), C-268/2017, EU:C:2018:602.

Przepisy krajowe

Artykuł 4 ust. 1 Zakon za ekstradicijata i ewropejskata zapowed za arest (ustawy o ekstradiciji i europejskim nakazie aresztowania).

Zwięzłe przedstawienie okoliczności faktycznych i postępowania głównego

- 1 Postępowanie przed sądem odsyłającym wszczęto na podstawie wniosku Sofijska gradska prokuratura (prokuratury miejskiej w Sofii, Bułgaria) w celu wykonania nakazu aresztowania KT, który jest obywatelem Bułgarii i Stanów Zjednoczonych Ameryki. Wskazany nakaz został wydany w dniu 12 marca 2020 r. przez regionalną prokuraturę w Hordland (Norwegia) (zwany dalej „nakazem aresztowania z dnia 12 marca 2020 r.”). W nakazie tym wniesiono o przekazanie KT dla celów toczącego się przeciwko niemu postępowania karnego, w którym jest oskarżony o dokonanie oszustw wyrządzających szkody majątkowe w systemie ubezpieczeniowym Norwegii. Obok KT i innych osób, oskarżoną w tym postępowaniu jest również jego była partnerka – obywatelka Norwegii. KT i jego partnerka prowadzili wspólne życie na zasadach rodzinnych i mają dwoje dzieci, urodzonych w okresie trwania związku.
- 2 W ramach wspomnianego postępowania karnego w Norwegii wydano nakaz zatrzymania KT. W dniu 26 lipca 2018 r. dokonano zgłoszenia w celu poszukiwania w Systemie Informacyjnym Schengen. W lipcu 2019 r. wniesiono akt oskarżenia do sądu pierwszej instancji w Bergen (Norwegia). Pod nieobecność KT wspomniany sąd wydał wyroki skazujące w stosunku do niektórych z pozostałych oskarżonych, w tym wobec byłej partnerki KT.
- 3 W dniu 25 listopada 2019 r. KT został zatrzymany w Polsce ze względu na istnienie w Systemie Informacyjnym Schengen zgłoszenia organów norweskich dotyczącego poszukiwania KT. Po powiadomieniu tych organów o zatrzymaniu KT, w dniu 27 listopada 2019 r. prokuratura Norwegii wydała w stosunku do niego nakaz aresztowania (zwany dalej „nakazem aresztowania z dnia 27 listopada 2019 r.”), na podstawie Umowy między Unią Europejską a Republiką Islandii i Królestwem Norwegii w sprawie procedury przekazywania osób pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej a Islandią i Norwegią (zwanej dalej „umową w sprawie procedury przekazywania ”). Postanowieniem z dnia 15 stycznia 2020 r., wydanym w postępowaniu dotyczącym wykonania tego nakazu aresztowania, sąd okręgowy w Warszawie (Polska) odmówił przekazania KT.
- 4 W celu uzasadnienia tej odmowy sąd okręgowy w Warszawie wskazał na art. 1 ust. 3 umowy w sprawie procedury przekazywania, w którym odesłano do art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej. Wspomniany sąd przyjął, że między KT i jego byłą

partnerką istnieje trwały spór dotyczący wykonywania praw rodzicielskich w stosunku do ich dwojga dzieci, ponieważ w przeprowadzonych postępowaniach sądowych między dwojgiem byłych partnerów wyroki wydały sądy bułgarskie, przyznając wykonywanie praw rodzicielskich KT w Bułgarii. Sąd okręgowy w Warszawie jest zdania, że ewentualne przekazanie KT organom norweskim mogłoby skutkować naruszeniem art. 8 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC), ponieważ, po pierwsze, była partnerką KT mogłaby odbywać karę pozbawienia wolności nałożoną na nią w postępowaniu karnym w Norwegii, i po drugie, po przekazaniu KT, przebywałaby on w areszcie śledczym, co skutkowałoby przekazaniem dzieci pod opiekę rodziny zastępczej, w związku z czym KT ostatecznie utraciłby z nimi kontakt. Ten sam sąd przyjął, że nawet jeśli KT nie zostanie wydany organom norweskim, te ostatnie mogłyby wykorzystać inne formy prawnej współpracy międzynarodowej z Bułgarią – dla celów prowadzonego przez te organy postępowania karnego.

- 5 Wyrok sądu okręgowego w Warszawie, w którym odmówiono przekazania KT, został zaskarżony przez prokuraturę przed sądem apelacyjnym w Warszawie, który postanowieniem z dnia 24 lutego 2020 r. pozostawił ten środek odwoławczy bez rozpatrzenia. Postanowieniem z dnia 6 marca 2020 r. sąd okręgowy w Warszawie uchylił środki zapobiegawcze przyjęte w toku zakończonego postępowania w Polsce.
- 6 W dniu 10 marca 2020 r., po powrocie do Bułgarii, KT został zatrzymany ponownie na podstawie pierwotnego zgłoszenia w Systemie Informacyjnym Schengen. Po powiadomieniu przez organy bułgarskie organów norweskich o tym zatrzymaniu regionalna prokuratura w Hordland (Norwegia) wydała nakaz aresztowania z dnia 12 marca 2020 r. W nakazie tym wniesiono o przekazanie KT w celu przeprowadzenia tego samego postępowania karnego w Norwegii, dla którego celów wydano wcześniej nakaz aresztowania z dnia 27 listopada 2019 r. przesłany do Polski – którego wykonania odmówił sąd okręgowy w Warszawie.
- 7 W dniu 19 marca 2020 r. w stosunku do KT zarządzono środek zapobiegawczy polegający na nałożeniu obowiązku nieopuszczania miejsca zamieszkania bez zgody odpowiedniego organu. Poza tym w stosunku do KT wydano również zakaz opuszczania terytorium Bułgarii. Organy norweskie powiadomiły sąd odsyłający o tym, że w następstwie zaistniałego w związku z epidemią COVID-19 kryzysu zdrowotnego sprawa przeciwko KT będzie rozpatrzona przez sąd pierwszej instancji w Bergen najwcześniej w październiku 2020 r., w związku z czym nie jest niezbędne wydanie go do Norwegii przed wrześniem 2020 r. Równocześnie rozpatrzenie sprawy przed sądem odsyłającym uległo opóźnieniu, ponieważ w okresie między kwietniem a lipcem 2020 r. KT kilkakrotnie przebywał w ośrodkach leczniczych. W opinii medycznej przyjętej w sprawie w październiku 2020 r. ustalono, że stan jego zdrowia uległ znacznemu pogorszeniu i stwarza ryzyko ze względu na powtórny wypadek zakrzepowo-zatorowy (tworzenie się skrzepliny, która powoduje zablokowanie naczynia krwionośnego), co sytuuje go w grupie najwyższego ryzyka na wypadek ewentualnego zakażenia

wirusem COVID-19. Ze względu na to, że jego stan zdrowia nie umożliwia podróży do Sofii z miasta Szumen, w którym przebywa, KT wziął udział w dwóch rozprawach przed sądem odsyłającym za pomocą wideokonferencji, które przeprowadzono, odpowiednio, w grudniu 2020 r. i w lutym 2021 r.

Zwięzłe przedstawienie uzasadnienia wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

- 8 Sąd odsyłający jest zdania, że w celu rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym niezbędne jest dokonanie wykładni przepisów prawa Unii wskazanych w pytaniach prejudycjalnych. Dąży on do ustalenia, czy zgodnie z tymi przepisami istnieją przeszkody dla wykonania nakazu aresztowania z dnia 12 marca 2020 r., mając na względzie odmowę wykonania nakazu aresztowania z dnia 27 listopada 2019 r. – wydanego przez ten sam organ, w stosunku do tej samej osoby, w celu przekazania jej dla celów przeprowadzenia tego samego postępowania karnego.
- 9 Artykuł 1 ust. 3 umowy w sprawie procedury przekazywania wymaga poszanowania podstawowych zasad ustanowionych w EKPC, a w przypadku wykonywania nakazu przez organ sądowy państwa członkowskiego – zasad, o których mowa w art. 6 TUE. Na tej podstawie sąd okręgowy w Warszawie odmówił wykonania nakazu aresztowania z dnia 27 listopada 2019 r., mając na względzie możliwe naruszenie prawa do życia rodzinnego określonego w art. 8 EKPC. Sąd odsyłający wskazuje, że okoliczności faktyczne, na podstawie których powołano się na ten art. 8, nadal istnieją, również w chwili skierowania niniejszego odesłania prejudycjalnego, ponieważ KT sprawuje w Bułgarii opiekę nad swoimi dwoma dziećmi, urodzonymi w okresie wspólnego zamieszkiwania z byłą partnerką.
- 10 Sąd odsyłający jest zdania, że orzecznictwo Trybunału dotyczące wykładni decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. 2002, L 190, s. 1) (zwanej dalej „decyzją ramową 2002/584”) może mieć zastosowanie, odpowiednio, również przy wykładni umowy w sprawie procedury przekazywania, ponieważ umowa ta stanowi nierozdzieloną część prawa Unii (zob. podobnie wyrok z dnia 2 kwietnia 2020 r., Ruska Federacja, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, pkt 49), a poza tym istnieje znaczne podobieństwo między przepisami wspomnianej umowy i odpowiednimi przepisami decyzji ramowej 2002/584 (wyrok z dnia 2 kwietnia 2020 r., Ruska Federacja, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, pkt 74).
- 11 W tym kontekście w wyroku z dnia 25 lipca 2018 r., AY, C-268/2017, EU:C:2018:602, Trybunał przyjął, że nie istnieje przeszkoda dla wydania kilku europejskich nakazów aresztowania przeciwko tej samej osobie, w ramach tego samego postępowania karnego. Sąd odsyłający jest jednak zdania, że okoliczności faktyczne i prawne w sprawie, w której wydano wspomniany wyrok, różnią się od

okoliczności faktycznych i prawnych w postępowaniu głównym. W istocie w sprawie C-268/2017 pierwszy europejski nakaz aresztowania został wydany w ramach postępowania przygotowawczego, a drugi został wydany ze względu na przekazanie sądowi poszukiwanej osoby. W odróżnieniu od powyższej sytuacji, w postępowaniu głównym obydwie nakazy aresztowania (odpowiednio, z dnia 27 listopada 2019 r. i z dnia 12 marca 2020 r.) zostały wydane na tym samym etapie postępowania karnego, a mianowicie na etapie sądowym, po wniesieniu aktu oskarżenia do sądu pierwszej instancji w Bergen, w lipcu 2019 r.

- 12 Poza tym w wyroku z dnia 25 lipca 2018 r., AY, C-268/2017, EU:C:2018:602, Trybunał wskazał na art. 1 ust. 2 decyzji ramowej 2002/584, zgodnie z którym państwa członkowskie mają obowiązek wykonania każdego skierowanego do nich europejskiego nakazu aresztowania. Sąd odsyłający wskazuje jednak, że umowa w sprawie procedury przekazywania nie zawiera podobnego postanowienia umownego dotyczącego umawiających się stron. W tej sytuacji powstaje pytanie, czy w odniesieniu do nich można ustalić istnienie podobnego obowiązku.
- 13 Sąd odsyłający dąży do ustalenia, czy zgodnie z art. 1 ust. 2 umowy w sprawie procedury przekazywania wydana przez sąd państwa członkowskiego odmowa wykonania nakazu aresztowania, oparta na art. 1 ust. 3 tej umowy w związku z art. 6 TUE i art. 8 EKPC, wiąże również pozostałe państwa członkowskie Unii, a także Norwegię i Islandię – mając na względzie ich wzajemne zobowiązania w ramach wspomnianej umowy. Sąd odsyłający wskazuje, że odmowa sądu okręgowego w Warszawie wykonania nakazu aresztowania z dnia 27 listopada 2019 r. została uzasadniona ogólnie przyjętymi przez wszystkie państwa członkowskie Unii zasadami, określonymi w art. 6 TUE i w EKPC.
- 14 Z powyższych względów sąd odsyłający wywodzi w szczególności pytanie, czy dopuszczalne jest, by sąd państwa członkowskiego ponownie rozstrzygał co do istoty już orzeczoną przez sąd z innego państwa członkowskiego odmowę wydania poszukiwanej osoby, przy rozpatrywaniu kolejnego nakazu aresztowania, wydanego na podstawie umowy w sprawie procedury przekazywania w ramach tego samego etapu postępowania karnego, jeśli wspomniana odmowa jest zgodna z zasadami wiążącymi wszystkie państwa członkowskie Unii, która jest wspólną przestrzenią wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, zgodnie z art. 67 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.
- 15 Zdaniem sądu odsyłającego odpowiedź na to pytanie ma znaczenie dla wyjaśnienia, czy osoba poszukiwana na podstawie nakazu aresztowania wydanego na podstawie umowy w sprawie procedury przekazywania może korzystać z przysługującego jej prawa do swobodnego przemieszczania się określonego w art. 21 ust. 1 TFUE, prawa do wolności i bezpieczeństwa osobistego określonego w art. 6 karty, a także ze swobody przemieszczania się określonej w art. 45 ust. 1 tej karty, jeśli sąd państwa członkowskiego odmówił wykonania wspomnianego nakazu. Taka sytuacja ma miejsce w postępowaniu głównym, ponieważ po odmowie przez sąd okręgowy w Warszawie wykonania nakazu aresztowania z dnia 27 listopada 2019 r., KT wykonał przysługujące mu

prawo do swobodnego przemieszczania się i wrócił do Bułgarii, gdzie ponownie został zatrzymany, a to jego zatrzymanie doprowadziło do wydania nakazu aresztowania z dnia 12 marca 2020 r.

- 16 W odniesieniu do wniosku o rozpatrzenie sprawy w pilnym trybie prejudycjalnym, zgodnie z art. 107 regulaminu postępowania przed Trybunałem, sąd odsyłający wskazuje, że odesłanie prejudycjalne dotyczy kwestii odnoszących się do części trzeciej, tytuł V TFUE. Sąd odsyłający wskazuje, że w postępowaniu głównym nie dochowano terminów określonych w art. 20 umowy w sprawie procedury przekazywania. Wynika to zarówno z wyraźnie zadeklarowanej przez organy norweskie niemożności rozpatrzenia sprawy przeciwko KT przed październikiem 2020 r., jak i z pogorszenia stanu zdrowotnego tej osoby. W chwili skierowania niniejszego odesłania prejudycjalnego wspomniane przeszkody zostały już przewyżczone.
- 17 Sąd odsyłający wskazuje, że pomimo iż KT nie jest zatrzymany, jego prawo do swobodnego przemieszczania się jest ograniczone w następstwie zarządzenia środka zapobiegawczego polegającego na nałożeniu obowiązku nieopuszczania miejsca zamieszkania bez zgody odpowiedniego organu. Poza tym wydano w stosunku do niego zakaz opuszczania terytorium Bułgarii. Zdaniem sądu odsyłającego wspomniane okoliczności, w tym pogorszony stan zdrowia KT, uzasadniają pilność postępowania.